

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eiusque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Duplici vita contemplatiua, & de qua illarum in sequentibus
tractandum. Cap. xxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

cretionem illustratus, moderatum, & virtutibus subditi accommodatum, considerat.

Magna profectò sunt hæc, quæ in fratribus coadiutoribus exoptantur. Ex quo se non tam religiosorum famulos, quam veros religiosos esse, & homines Deo consecratos, intelligent. Sed mirum est valde, quòd multitudo fidelium tantis virtutibus non impletur, imò præter istas aliam efflagitat. Vnde Lucas subdit, Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide, & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, & alios, quos statuerunt ante conspectum Apostolorum, ut eis manus imponerent.] Ultra prædictas qualitates, fidem, hoc est, fidelitatem, exposcunt, quòd isti fratres sibi persuadeant, se fidelissimos, tum in rebus administrandis, tum in cura ædificationis, ac in desiderio boni spiritualis religionis esse debere. Hoc verò non erit ipsis difficile, si Basilij animaduertant documentum; se in huiusmodi muneribus, non tam hominibus quam Domino ministrare. Sanè cùm ij (ait) tū reliqui omnes, qui aliud quoduis vile ac

necessarium fratribus munus ministrat, eiusmodi & animum adhibere, & studium debent, proinde, quasi non hominibus, sed Domino ipsi ministrant, qui pro incredibili sua bonitate, delata iis qui se ipsi consecrarunt, honorem ac studium perinde habet, quasi ea ipse accepisset, & pro his cælestis se regni hæreditatem daturum promittit.] Itaque frater licet te prælatus auctoritate præcellat, literatus scientia, prædicator arte benè apteque dicendi, sacerdos ordine ac dignitate sacerdotali, sed fidelitate in tuam religionem, nemo te superet. Sciant vniuersi religiosi te zelare pro domo Dei, & pro disciplina religiosa seruanda: nulli incommodum timere, nullius vultum aut auctoritatem vereri. Sciat, qui domo exit vel ad confessiones audiendas; vel ad personas visendas, vel ad quoduis opus peragendum, socium secum habere zelatorem boni communis, qui nihil non occultandum celabit, qui nullis minis, vel precibus aliquid contrarium statui religioso fieri permittet.

PARS QUARTA

De substantia, sine, & officio vitæ contemplatiuæ.

VITAE contemplatiuæ tractatio, omnia quæ ad studium contemplationis pertinent videtur exigere, Sed aliud est Speculando eius naturam inquirere, aliud verò mentem ad contemplationem dirigendo, huius varias species edicere, & rationem contemplandi, & fructum ex contemplatis eliciendi demonstrare. Illud nunc nos tractare volumus, quod proprium est huius, quam scribimus, disputationis: istud autem in postremam istius operis partem, ubi propriam habet sedem, reuicemus.

De duplici vita contemplatiua, & de qua illarum in sequentibus tractandum.

CAPVT XXVII

VITA actiua ad vitam contemplatiuam transitū facimus, quæ inter partes spiritualis vitæ, secundum, ac veluti mediū locum obtinet. Animus enim tanto conatu ab amore creaturarum auulsus, & tot laboribus sanctarum actionū purgatus, quid aliud cupit nisi Deum suum, oculo supernaturalis luminis, intueri, & mysteria cælestia contemplari: Hoc autē præstat vitæ spiritualis ea pars, quæ vocatur contemplatiua; cuius munus est (vt statim dicemus) mentē rebus terrenis & curis sæculi huius exemptā, choris Angelorum inferre, & vsq; in Domini solium penetrare. Istius vitæ contemplatiuæ duos fuisse, atque ex parte esse modos, siue rationes, nemo est qui ambigat. Altera est illorum, qui eremi secreta petentes, sine prælato, sine eiusdem propositi sociis, imò & sine aliquo teste, in antris atq; speluncis delitescentes, assiduæ meditationi & cōtemplationi vacabant. Quales fuerunt, Papli, Antonij, Hilariones, Pachomij, Macharij, Arsenij, Simeones, & alij quā plurimi, qui Spiritu sãcto interius mouēte, hoc institutū, ac vitæ genus aggressi sunt. A quo, nec fragilis mulierū sexus abhorruit, cūm legamus Mariā Egyptiacam, Pelagiam, Theoctistē, & alias nō paucas feminas in eremi abdita secessisse, & fo-

las sine comite, cateruas dæmonum expugnasse.

Alteri, illorum, qui in cœnobiiis, sub cura prælati, consortioque multorum, in cellulis suis commorantes, & ab omnibus externis occupationibus sequestrati, oratione & contemplatione pascuntur. Cuiusmodi fuerunt Basilij, Benedicti, Brunones, Bernardi, Hieronymi, Augustini, & vniuersi, qui istorū genus vitæ sequentes, vitā quietam, ac omnibus mūdi curis exolutam, aut coluerunt, aut colunt. Quam viuendi rationem vniuersæ religiose scemina, tamquam faciliorem, & muliebri fragilitati aptiorem, nostris temporibus professæ sunt. Illam priorem viuēdi rationem, anachoreticam, hanc verò posteriorem cœnobiticam, vocauit antiquitas, eis ab ipso instituto appellationem tribuens. Nam Anachoreta, illū qui ab aliis secedit, cœnobita verò eū, qui in monasterio viuit, designat.

Vita contemplatiua, quæ in solitudine sine prælato, sine socio, & sine teste transigitur, paucissimorū est, & magnis periculis, atque incommodis nō caret. Si enim aliquibus cōgruit, illi profectò sunt, qui diu in cœnobiiis versati, & in omni genere mortificationis exercitati, ac vniuersis instructi virtutibus, inspirante Deo, & prælato annuente, ad eremum confugiunt, vt in carne mortali Angelorum vitam imitentur. Sicut autem pauci admodum sunt, qui ad hanc mortificationis, ac omnium virtutum abolitionem perueniant, ita multi esse non possunt, qui ad hoc vitæ genus amplectendum inueniantur idonei. Prorsus paucorum est (inquit Beatus Laurentius Iustinianus qui humano destituti solatio, quoad vixerint, lauda-

Laurent.
Iustin. lib.
de vit.
solu.

biliter

1. Cor. 2.
11.

Cassian.
col. 18.
c. 4.

D. Tho.
2. q. 188
ar. 8.

Hieromy.
epist. 4. ad
Rustic. 4.

biliter queant in cella persistere. Illorum tantum esse arbitror, qui paraclerum possident, atque virtute prudentiae, ac naturali pollent ingenio; qui (vt ait Apostolus) non ignorant astutias Satanae: sciuntque esurire, abundare, & penuriam vtriusque hominis pati.] Cassianus certe ab his, qui vitam anachoreticam aggressuri sunt, & virtutum perfectionem, & iugum prius in cenobiis habitationem requirit. Secundum (inquit) genus monachorum est, anachoretarum, qui prius in cenobiis instituti, iamque in actuali conuersatione perfecti, solitudinis elegere secreta.] Quod confirmat & nostri Saluatoris exemplum. Nam priusquam in desertum secederet, baptizari voluit, & Spiritus sancti in se manentis, signum visibile ostendere, & sic omnem implere iustitiam. Ex quo discimus, eos, qui vitam Eremiticam, & penitus solitariam assumunt, prius in se, dum sunt in cenobiis, Spiritus sancti habitationem per munditiam carnis, & spiritus, & omnis iustitiae; ac virtutis perfectionem, si proficere volunt, quasitaros. Quis solus & nudus audeat pugnare cum daemone, a quo lociis constipatus, & exemplis bonorum armatus, saepe delicitur? Quis in solitudine sui victoria obtinebit, qua de se praetatorum exhortationibus animatus, & orationibus adiutus, inter alios vincentes, nunquam reportat? Quis in eremo virtutibus induetur, quas in ipsa schola virtutum, & in sanctitatis officina, non potuit adipisci? Certum praesumptuosum est, faciliora & peruia, non valentes; difficiliora aggredi, & qui ab alio ducti, viam salutis ambulare nesciunt, solos, & sine duce, semitas perfectionis conficere. Solitarius (vt optimè notauit Beatus Thomas) debet esse sibi per se sufficiens. Hic autem est, cui nihil deest, qui scilicet, aut Dei solo munere, vt Ioannes Baptistae, repletus Spiritu sancto ex utero matris suae; aut exercitatione virtutum, vt alij sancti, ad perfectionem, aut consummatam virtutem peruenit.] Quibus ergo multa desunt spiritualia dona; & qui nondum, aut Dei solis donis, aut aliorum societate, & exemplis, ad fastigium sanctitatis ascenderunt, minus prudenter eam viuendi rationem, scilicet solitariam, arripient, quae tantum viros admittit, tum sibi sufficientes, tum in omni virtute perfectos.

Si quis ergo hac vitae solitariae tentatione pulsatur, antequam ei se committat, & solus potestates tenebrarum ad bellum prouocet, discatin cenobio, suorum fratrum praesidiis, prauos mores vincere, immoderatos affectus profigare, mundana contemnere, propria voluntatem postmittere, virtutes coparare, orationis ac contemplationis arte addiscere, & aduersarij decipulas sub specie boni se offerentes agnoscere; & tunc demum de consensu praetati, si forte suu institutum id ferat, solitudinem perat, & suorum sodalium conuersationem, consortiumque relinquat. Hieronymus enim his solis, qui in monasteriis diu probati sunt, huius solitariae vitae professionem permittit. Na enarratis maximis huius vitae incommodis, quae statim referemus, in hunc modum scribit, Quid igitur solitariam vitam reprehendimus? Minime, quippe, qua saepe laudauimus, sed de ludo monasteriorum huiusmodi volumus egredi milites, quos eremi dura rudimenta non terreant; qui specimen conuersationis suae multo tempore dederint; qui omnium fuerint minimi, vt primi omnium fierent; quos neque esuriet aliquando, nec saturitas superauit, qui paupertate latentur: quorum habitus, sermo, vultus, incessus, doctrina virtutum est, qui nesciant secundum quosdam ineptos homines; demonum pugnantium contra se portenta confingere, vt apud imperitos, & vulgi homines miraculum sui faciat, &

exinde luera sectentur.] Et in eandem sententiam Beatus gratia & nomine Benedicti in regula, ita ait: Secundum genus monachorum est, anachoretarum, id est, eremitarum, horum, qui non conuersationis feruore nouitio, sed monasterij probatione diuturna, didicerunt, contra Diabolum, multorum solatio iam docti pugnare, & bene instructi fraterna ex acie ad singularem pugnam eremi, securi iam sine consolatione alterius, sola manu, vel brachio contra vitia carnis, vel cogitationum, Deo auxiliante, sufficiunt pugnare.] Si autem religiosa vita, quam semel arripuit, hunc transitum ex cenobio ad solitudinem, ac cella separatam non admittat, ne quaquam ob id metore afficiatur, imò maximè gaudeat, sibi materiam magnorum discriminum esse praecalam, quae in hoc genere solitariae vitae reperitur. Hanc quidem consolatur Bernardus, dum illi sub specie boni, tendiculum Diaboli insidiatoris detegit. Quatros (inquit) ex monasteriis, spiritu feruetes eremi solitudo suscepit, & aut tepesfactos euomuit, aut tenuit contra eremi legem, non modò remissos, sed etiam dissolutos: Sicq; apparuit vulpeculam affuisse, vbi tanta facta est vastatio vineae, id est, vitae, & conscientiae hominis detrimentum. Cogitabat, si solus degeret, multò se copiosiores fructus spiritus perciperet, quippe qui in comuni vita tantum spiritualis gratiae fuisse expertus. Et bona visa est sua cogitatio sibi, sed rei exitus indicauit, magis eandem illi cogitationem vulpem demolientem fuisse.] Re vera pretiosum est hanc ianuam solitudinis nobis esse interclusam, cuius apertione, & via in solitudinem, & via etiam in magna pericula, atq; incommoda solitudo aperitur. Quibus breuiter enumeratis, vitam istam contemplatiua ad solitudinem pertinentem, missam faciemus, & ad aliam, quae in cenobio habetur, explicanda, properabimus.

Multa sunt vitae contemplatiuae ad solitudinem pertinentis incommoda. Primò deest illi magistri spiritualis instructio, sine qua profectò nec ars factoria, aut alia quaeuis abiecta (quòd minus virtutum, ac perfectionis scientia) conquiritur. Quare in prouerbijs legimus, Principium sapientiae possidere sapientiam, hoc est, vt quidam ex Hebraeo interpretatur, doctorem sapientiae, & magistrum, qui te erudiat, & doceat, sine quo numquam huius spiritualis artis peritus euides. Sunt quidem religiosi sine magistro, sicut oves pastore destituta, qui in varia desideria dispersi, & in noxijs, aut minus vtilibus occupati, non habent, a quo in vnum necessarium colligatur. In quorum gratia cum Moise Dominum sic exorabimus: Prouideat Dominus Deus spirituum omnis carnis hominè, qui sit super multitudinem hanc, & possit exire, & intrare ante eos, & educere eos, vel introducere, ne sit populus Domini, sicut oves absq; pastore.] Nec putandum est his solitarijs magisterio diuino interius inspirate sufficienter esse prouidum. Licet enim Dei inspiratio, per se considerata, satis superque sufficiat, tamen nõ vult Deus se solo illos instruere, cum hominem suae naturae simile possunt habere ductorem. Quamobrem Dionysius Richelius sapienter ait: Quamuis omnipotens, omniscies, & vbique praesens Deus, per se, & per Angelos sanctos, ac ciues supernos, in omnibus valeat plenè succurrere, attamen naturale & conaturalis est homini, per eos quoq; qui sibi similes sunt in natura, & eiusdem secum sunt status, vt pote viatores dirigi, ac iuuari, doceri, & gubernari, in tantum, vt serui dei dicatur esse, quasi oves sine pastore, & sicut grex sine custode, nec diu posse durare, nisi huiusmodi sibi simile in natura, ac statu passibili, què possint videre, & alloqui, habeant directorem, ac praedentem.] Deus igitur ita hominum naturae se accom-

B. Bern.
dicit. in re-
gul. c. 1.

Bern. in
cant. Jer.
64.

Prout 4.7.
Lyrã. ibi.

Num. 27
16. & 17

Diony. li.
de laude
vite soli-
tar. ar. 3.

modat,

modat, ut illos, non per seipsum ordinarij, non per Angelos, non per beatos, sed per alios homines doceat; qui autem solus est, & propria voluntate hominis magisterium abicit, magisterio Dei, quod per maiores Ecclesie datur, aditum intercludit.

Secundo, deest huic vite prelatorum correctio, magnum sane adiumentum perfectionis. Hec namque initium sumit a cognitione sui, per quam, sicut per scalam, ad Dei notitiam & amorem pervenimus: sublata vero prelati correctio, difficulter mens nostra propria vitia cognoscit, & defectus emendat. Vnde Ildorus: Facilius reprehendimus vitia aliena, quam nostra. Nam sepe, quae perverfa in aliis iudicavimus, in nobis nocibilia esse minime sentimus.] Et Dominus huius correctionis instrumento servos suos se gubernaturum promittit. Et assumpsit (inquit per Zachariam) mihi duas virgas, vnam vocavi decori; & alteram vocavi funiculum, & pauci gregi.] Virga, quae vocatur decori, est correctio prelati suavior, quae pufillos, & facile obsequetes corripit: Virga, quae appellatur funiculus, est correctio prelati severior, quae duros & proteruos emendat. His duabus virgis pascit Dominus religiosorum greges, & in vberima pascua deducit. Beati, qui huiusmodi virgis reguntur, & correctionis doctrinam suscipiunt, & reprehensionis onus non detrectant: erunt enim illius benedictionis participes. Dominus regit me, nihil mihi deerit, in loco pascuae, ibi me collocavit.] Qui autem nec dum perfectus existens, nec dum in omni virtute exercitatus, a congregatione fratrum se subtrahit, & in eremum secedens has virgas gregis rectoris contemnit, caveat, ne cum saepibus, & correctionem odientibus illam maledictionem subeat. Non pascam vos; quod moritur, moriatur: & quod succiditur, succidatur; & reliqui deuorent vnusquisque carnem proximi sui.]

Tertio, deest vite solitariae fratrum bonum confortium, qui nos verbis erudiunt, exhortationibus erigunt, monitionibus consolantur, industria adiuuant, mutuo conuictu, & conuersatione mulcent; ac tandem exemplo ad omne genus virtutis incitant, & in proposito diuini obsequij corroborant. Solus vero, & ab aliis sequestratus, his praesidiis caret, neque habet illam firmitudinem ex consortio fratrum exortam, de qua Salomon. Frater qui adiuuatur a fratre, quasi ciuitas firma.] Atque alio loco: Amicus fidelis, protectio fortis; qui autem inuenit illum, inuenit thesaurum. Amico fideli nulla est comparatio, & non est digna ponderatio auri, & argenti contra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentum vite, & immortalitatis; & qui metuunt Dominum, inuenit illum.] Quid ergo faciet imperfectus, & nouus miles in solitudine positus, minime ab hac firma amicorum ciuitate defensus? Quid non timebit hac protectione destitutus? Quo non indigebit his immensis diuitiis, ac pretioso thesauro priuatus; quod bonum indigentiam sociorum supplebit? Vnde hanc paupertatem expertus, medicamentum ad tuendam vitam, & monitionem salubrem ad seruandam immortalitatem, quae in fratribus inuenitur, comparabit: Solus non habet socium, cuius doctrina instruat, cuius verbis erigatur, cuius dulcedine consoletur. Non habet suis viribus adiuuantem, non habet sua societate allicientem, non habet suis operibus incitantem: Mirum erit, si tot bonis desertus, tot praesidiis destitutus, admodum valeat in virtute proficere. Iure profecto Augustinus vitam cenobiticam solitariae praefert. Tutor (inquit) via haec est, & dulcior, ubi vnus alium cohortatur, ubi alter alterius exemplo inflammatur.]

A Quarto, abest a vita solitaria in tentationibus fratrum iuuatio. Hi enim alios nutantes oratione fulciant, & vita sua in virtute sustentant. Ira pulsatus, mansuetudine alterius cohibetur. Proteruitate impetitus, alterius obedientia corrigitur. Loquacitate, aut vitio alio impugnatus, considerato silentio fratris sui, aut alia virtute conspecta, erubescit, & se ipsum accusans, ad vincendum Diabolum robustus efficitur. Melius est sane in bello aduersus daemones duos esse, quam vnum habent enim emolumentum societatis suae: si vnus ceciderit, ab altero fulcietur. Vae soli, quia cum ceciderit, non habet subleuantem se.] Hac ratione Hieronymus, Rusticum monet, vt vitam cenobiticam amplectatur. Mihi quidem placet (ait) vt habeas sanctorum contubernium, ne ipse te doceas, & absque doctore ingrediaris viam, quam nunquam ingressus es, statimque tibi in partem alteram declinandum sit, & errori pateas, plusque, aut minus ambules, quam necesse est, ne aut currens laeseris, aut moram faciens obdormias. In solitudine cito subrepat superbia, vt si parumper ieiunauerit, hominemque non viderit, putat se alicuius esse momenti, oblitusque sui, vnde, & quod venerit, intus corde, lingua fortis vagatur, iudicat contra Apostoli voluntatem alienos seruos, quod gula voluerit, porrigit manum: dormit, quantum voluerit, nullum veretur: facit quod voluerit, omnes inferiores se putat: crebriusque in vrbibus, quam in cellula est; & inter fratres simulat verecundiam, qui platearum turbis colliditur.] His omnibus tentationibus, aliisque innumeris patet, qui non habet ductorem, quem sequatur; non fratrem, quem audiat: non socium, quem aspiciat.

C Quinto, abest a vita solitaria multarum virtutum exercitatio. Sunt quippe multae virtutes, quarum actiones, si desint fratres, in quos exercentur, recte praestare non possumus. Obedientia sine imperio prelati, cui obediamus, corrumpit, mansuetudo, sine illatore iniuriarum, euanescit: beneficentia, sine indigente, non subsistit: & sic aliae quam plurimae sine externa materia, circa quam versentur, otiosae sunt, & veluti occasionum defectu compeditae. Nec poterit solitarius solis internis virtutum actibus diuitias istarum virtutum comparare. Nam, & indicium inefficacitatis ipsarum est, quod in opus externum non prodeunt, cum possent, & valde diuersum est, data opportunitate, prauitates affectuum, & consuetudines vitiorum actionibus externis virtutum vincere, aut sine vlla contradictione, sola virtutis cogitatione pugnare. O quoties ego intra parietes meae cellae conclusus, proposui animo aliis me submittere, occupationum molestias patienter sustinere, ciborum appetentiam colibere, linguam silentio frangere, & alia huius generis implere mandata: Sed paulo post oblata occasione pugnandi, ac si nihil statuissem, ad vitia detestata rediui, & quae amarissime fleueram, eadem qua prius facilitate perpetravi. Atque ex meipso cognoui, facile esse decedere, difficile vero, quae semel deiecerimus, opere implere. Hunc virtutis exercendae defectum, qui in vita solitaria reperitur, sanctus Basilius, hac grauissima, ac elegantissima oratione, describit. Qua enim re humilitatis suae documentum dabit, qui neminem habeat, quo seipsum humiliorem declarat? Quod item specimen edet suae in alios commiserationis a plurimum comunione dissectus, cui cum nullo penitus commercium sit! Ad patientiam vero, quomodo nam tandem se exercebit, cum voluntatibus illius obstat nemo? Quod si quis dicat ad componendas animi sui affectiones, moralesque recte institutos,

sufficere

Bene-
f. in re-
c. 1.

m. in
n. ser.

m. 4.7.
ra. ibi.

m. 2.7
p. 17

m. li
nude
e soli-
ar. 3.

Aug. ser.
29. ad fra-
tres.

Ildor. lib.
de summo
bono.

Zachar.
1. 1. 7.

Basil. 22.
2.

Zachar.
1. 1. 9.

Prov. 18.
19.
Eccles. 6.
14.

E

Eccles. 4.
10.
Hierony.
epist. 4. ad
Rustic. 4.

Rom. 14.
4.

Basil. reg.
7. super dila-
tatione

Rom. 2.
13.

sufficere sibi diuinarum literarum doctrinam: is similiter facit, ut si quis disceret edificare, neque unquam tamē edificaret: & aedificare, & quae didicisset, ea in actū numquā deduceret. Sine dubio autem in huiusmodi hominē probē Apostoli illud conueniet. Si quis dixerit: Non auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Neque enim (ut videmus) Dominus ipse (quae incredibilis eius in nos bonitas fuit) simplici modo verborum doctrina contentus fuit, sed ut expressē euidenterque humilitatis nobis exemplū proderet, perfectae charitatis mandatum ut expleret, ipse seipsum linteo praecinxit, & discipulorum suorum pedes lauit. Tu verō, quem ablues in quem officiosus eris: a quo vltimus numerabere, qui ab aliorum societate dissociatus degas? Ex huius patris sententia cognoscimus, neque solam sanctarum scripturarum lectionem, neque meditationem virtutis, neque interiora desideria, sine externis operibus ad virtutem assequendam posse sufficere.

Sexto, deest huic vitae profectus mentis propriae cognitio. Nam sicut robur militis non nisi in pugna; & prudentia gubernatoris, non nisi in negotiis bene disponendis cognoscitur; ita progressio in virtute, non alibi, quam in ipsius exercitatione discernitur. Solitariam verō vitam amplexus, cum omnem sibi materiam exercendae virtutis ademerit, fit, ut non facile intelligere queat, quod vitium ex sua mente depulerit; quem affectum inordinatum prostrauerit, quam virtutē acquisierit, quantumve in iam acquisita profecerit; quibus donis polleat, quibus autem sit destitutus: ac tandem, an post multum temporis in vita spirituali consumptum, incipiens sit adhuc, an proficiens, an verō mentis puritate perfectus. Operabat sponsa Christi sponsi locum passionis, ac cubile suae quietis agnoscere; audit autem: Si ignoras te, o pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum tuorum, & pasce haedos tuos iuxta tabernacula pastorum. Inter greges ergo, hoc est, inter sanctorum ceteros & religiosorum familias, anima locū, ubi Christus pascat, inueniet. Pascat haedos suos, hoc est, inordinatas affectiones, in tabernaculis praetorum comprimat, illisque libens se subiiciat, & in seipsa floridū sponsi cubile, nimirum spiritum virtutibus tamquam floribus respersum, reperiet. Si autem neque istos greges imitatione sequatur, neque tabernacula istorum pastorum adeat, non facile valebit agnoscere, an in seipsa locum Christo parauerit, neque quantum in sanctitate profecerit.

Cant. 1.
8.

Septimo, deficit solitariae vitae multorum bonorum operum meritum. Multa namque bona opera, non nisi inter homines praestare possumus, ut ex his, quae dicta sunt, liquet. Alia verō, licet solitarius valeat utcumque exercere: tamen dum vnum exequitur, ab alio cesset necesse est. Si enim laborat, non potest legere, neque consilium petenti dare, dum libros euoluit. At, qui in cenobio vitam agunt, non solum omnium bonorum operum meritis abundant, verū etiam mirabili modo, eorum quisque omnia simul opera exequitur. Est quippe cenobium veluti vnum corpus ex diuersis partibus, membrisque compactum. Vnde sicut hominis corpus, vno eodemque tempore, & oculis videt, & auribus audit, & lingua loquitur, & manibus laborat, & pedibus graditur, & vnum quodque membrum, non tantum labore proprio, sed laboribus quoque ceterorum membrorum perfruitur: ita prorsus in cetero multorum (qui vnum est mysticum corpus) dum ille orat, iste legit, alius praedicat, alius ignorantes instruit, & alius manibus laborat, vnusquisque, & propria actione gaudet, & par-

aticeps laborum aliorum fratrum efficitur. Contra verō est (inquit Basilius) in eo qui solus est, dum vnum exequitur, ab alio impeditur. Veluti agrum vilans, hospitem recipere non potest, neque in opere faciendo, studium retinere, qui in partendis distribuendisque ad vsum vitae necessariis rebus occupatur. praesertim, quando in ministeriis huiusce obuendis, fratres diutius necesse sit distineri. Tantum ergo distat vita eremitica à cenobitica, quantum homo incolumis, & omnibus membris constans, ab eo qui est vni suorum membrorum destitutus.

Octauo, est in vita solitaria magnum aliud incommodum, nempe talentorum nobis commissorum abscondio. Cum enim nemo sit qui aliquo Dei dono non polleat, & vni per spiritum detur sermo sapientiae, alij autem sermo scientiae, secundum eundem spiritum, alteri fides in eodem spiritu; alij gratia sanitatum in vno spiritu; alij operatio virtutum; alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum; alij interpretatio sermonum. consequens est, vt solus in eremo positus, hoc donum Dei, quod accepit, habeat absconditum, nullamque ex eo, aut in se, aut in aliis vtilitatem percipiat. Nam sapientia abscondita, & thesaurus inuisus, quae vtilitas in vtrisque? Qui huiusmodi est, abiens fodit in terram, & abscondit pecuniam domini sui. Nam (ut inquit Gregorius) pecuniam in sudario ligare est, percepta dona sub otio lenti corporis abscondere. Bene sanè ista donorum effusio, pecuniaeque spiritualis ligatio ex ipsa tua, & solitarie, operatione cognoscitur. Nam literatus solitudinem colens, & ab hominibus sequestratus, quem doces? Prædicator, quem ad bonam frugem conuerteres? Certè plenus eris sermonibus, & coarctabit te spiritus veri tui: & venter tuus, tamquam mustum absque spiraculo, quod lagunculas nouas distumpet. Prudens, cui, consilium praebes? Sacerdos, cui sacramenta ministras? Sanctus, quem aedificas? Robustus, in cuius vtilitatem laboras? Time ne seruus malus, & piger voceris, & dona accepta dilapidas, dum ea infructuosa relinquis. Haec omnia in solitudine otiosa sunt, in cenobio verò negotiosa, quae suis laboribus in hac vita vsum, in futura verò praemium semper mansurum recipiunt.

Nondè deest vitae in solitudine actae, non semel votorum consecutio. Quae facilius impetrat humilis oratio, non ab vno solo, sed ab vniuersa congregatione profusa. Vnde Leo Papa. Plenissima obtinebitur peccatorum abolitio, quando totius Ecclesiae vna est oratio, & vna confessio; si enim duorum, vel trium sanctorum, pio consensu, omnia quae poposcerint, Dominus praestanda promittit, quid negabitur multorum millium plebi, vnam obseruantiam pariter exequenti, & per vnum spiritum concorditer supplicanti? Tanti sanè momenti est oratio ab vna congregatione progrediens, ut impiorum Niniuitarum deprecationi Dominus aures non obturauerit, sed eam benigne misericorditerque susceperit. Denique miserus est Deus super malitiā, quam locutus fuerat, vt faceret eis, & non fecit. Si tantum potuit multorum impiorum communis oratio, vt eorum iniquitatibus, non minus quā peccata Sodomae, pro vltione clamantibus, veniā & misericordiam impetraret; quid non poterit, vno corde, & vno ore fusa deprecatio in sanctorum? Quid non ab illo obtinebit, cuius oculi super iustos, & aures eius ad preces eorum? Hoc itaque validissimo sanctitatis praesidio illi priuati sunt qui solitarij viuentes non constipantur fratribus, qui irruente tentatione aliqua, aut occurrente quapiam necessitate, pro ipsis exorant.

Decimo tandem, haec vita rerum temporalium cura distentur

Basili. reg.
7. inf.
disp.1. Cor.
12. 3.
c. 6.Ecl. 20
32.Greg. 1. p.
past. 9.Ios. 32.
18. 19.Leo ser. 3.
de seruicio
spt. men.
c. 3. Matt.
18. 16.Iona. 3.
11.Psal. 33.
16.

disteditur. Cū enim solitarij corpora sua in cœnobijs nō deserant, sed secum in solitudinem gestēt, necessariō de victu atq; vestitu debent esse solliciti, Qui quantumvis tenuis sit, non potest nō animū sui prouisione distrahere, præsertim eorum, qui pro ratione religiosi status, nihil debent possidere. Quod si ab aliquo cibus vestisq; ministraretur, saltem cura cōseruandi & parandi quæ missa sunt, mentem ad terrēna trahet, & à rerū cœlestium cōtemplatione diuelleret. Et ecce hominem, qui elongauit fugiens, & mansit in solitudine, vt iugiter inter cœlestes spiritus habitaret, sua spe frustratum, & ex prouisione rerum tēporalium, curis terrestribus impeditum. Si verò non tantum sibi, verum etiam hospitibus ad eū, ædificationis gratia, venientibus, debeat alimenta parare, quis explicet quantum à proposito internæ quietis præpediatur, & quantis sollicitudinibus implicetur? Abbatem profectō Ioannem apud Cassianum, qui tam illustres in eremo progressus fecerat, vt sæpe in diuinis raperetur excessis, scimus, hęc solā ob causam, solitudinem reliquisse, & in cœnobiū repeddasse. Sed cū maior inquit ipse, suam institutionē enarrans numerus fratrum, habitationem illius solitudinis cœpisset expetere, & coangustata vastioris eremi libertate, non modò ignem illum diuinæ cōtemplationis fringere fecisset, sed etiam multimodis mentem carnalium rerum vinculis impediret, elegi huius disciplinæ vt cumq; implere propositū, quam in illa tam sublimi professione carnalium necessitatum prouisione torpere: vt si mihi illa libertas, ac spiritualis alacritas denegantur, abiecta tamen penitus dici crastinæ sollicitudine, Euangelici me præcepti consummatio consoletur: & id quod mihi de illa theoretica sublimitate subtrahitur, hac obedientiæ subiectione pensetur.] Hoc fuit huius senis prudens salubreque consilium, quod deberet cuique sufficere, ne desiderio maioris perfectionis in magnas mētis distractiones decideret.

Ista, quæ diximus, sunt vitæ eremiticæ incommoda, à quibus longè abest vita cœnobitica. Habemus enim in illa (beneficio Dei) magistros spirituales, qui nos instruunt; prælatos, qui nos corrigant, fratres, qui verbo & exemplo, nos ad perfectionem instigent. Habemus in tentationibus præsidium: opportunitatem in exercitatione virtutum: & lucem splēdidissimam ad obtinendam nostrī cognitionem. Habemus vniuersarum bonarum actionum meritum, talentorum nobis attributorum vsum, & ad impetrandam diuinam gratiam efficacissimum susce orationis à tota congregatione remedium. Habemus deniq; victum, & vestitū, & reliquas res necessarias prælatorum industria benignè administratas, ne occasione necessitatis corporæ, æquum putemus, ea quæ sunt mundi cogitare. Vnde prædictus Ioannes Abbas hoc argumentum luculentissimè tractās, inter alia inquit: In hac igitur conuersatione diuini operis, nulla prouiso: venditionis, vel cōemptionis, nulla dissentio, non annui panis inuitabilis cura, non sollicitudo corporalium rerum, qua non tantum propriis, verum etiam multorum adueniētium vibus necessaria preparantur. Postremò nulla arrogantia laudis humana, quæ immūdiōr his omnibus, in conspectu Dei etiam magnos erēmi labores frequenter euacuat.] Maneat igitur vitam eremiticam (vt in hoc à magno doctore Thoma Aquinate, sicut in omnibus alijs non discedamus) perfectis quidem esse perfectiorē, illis scilicet, qui diuino instinctu inspirati, solitudinem cōtemplationis ergo petuerunt: at cœnobiticam vniuersis, tam perfectis, quàm imperiectis esse tutiorem. Illa in Ecclesia Dei iam ferè

A in totum euauit: paucissimi namq; reperientur, qui eam colant: hæc tamquam securior, hominib; accommodatior, in dies, tum religionum varietate, tum religiosorū numero crescit, & robustior efficitur. De vita itaq; cōtemplatiua illius solitarij silentiū agamus, & ad illud cōtemplationis institutum, quod in cœnobijs agitur, conuertamus sermonem.

De substantia, & natura vitæ cōtemplatiuæ.

CAPVT XXVIII.

B **V**ITAM cōtemplatiuā, quæ in cœnobijs retinetur, hæc possumus ratione describere. Est institutio eorū religiosorum in monasterijs habitantiū, qui consentiente prælatō, annuentibusq; institutis maiorum, ab omnibus externis actionibus elongantur, Deoq; intellectu, & affectu, prout possibile est in hac vita, continēter inhærent. Huc tendit omnis illorum vacatio: hanc ob causam à sollicitudine occupationum feriantur, vt negotiosum otium, diuinam naturam, & ea quæ ad hoc ducunt cōtemplandi suscipiant. Ideo cōfortium hominum fugitant, & secum non tantum in conclau cordis, sed etiam in cella solitaria commorantur, vt dicant: Nobis autem adharere Deo bonum est.] Consulto verò cōsensus Prælati, religiosorūq; institutionis memoriam fecimus, quoniā vnam quamq; vitam, vt spiritualis sit, Deoq; grata cōsistat, debet obedientiæ disciplina metiri, & seniorum institutio mensurare. Ea verò, quæ contradicentibus prælati, & maiorū institutis obstantibus, in religione à quibusdam, non sine scādalo pusillorum, introducit, certum est non ad vitam cōtemplatiuam pertinere, sed ad singularitatem, atq; ad propriā voluntatem omnium malorū fontem spectare. Videat ergo quisq; propriæ quietis studiosus, quantum sibi in monasterio, quod colit, quiescere liceat. quid Prælati iubeat, quid societas fratrum ferat, quid religiosæ vitæ institutio à maiorib; inducta permittat: quia omnibus laboratibus & otiosum iudicabitur, & regula, aut vsu religioso aliud reclamante, nec decet, nec licet cōtemplationis prætextu, in cella manere, & communes cœnobijs labores, aut penitus aliorum ministeria reculare. Quādo tamen Prælati annuūt, seniores probant, fratres non agrè ferunt, ingēs bonum est cellæ secreta tenere, spōsum alloqui, rerum cœlestium cōtemplationi vacare, & in hoc interiori silērio à bonis & perfectis approbato, quicquid recordes obtrent, vita cœnobiōrū cōtemplatiua consistit. Hanc impensè rogo, quando sine nota singularitatis, & cum ostensione vtilitatis suscipitur, Prælati tueantur, senes laudent, & tam hi, quam illi charissimas Dei sponsas, animas nempe cōtemplatrices à moribus imperfectorum defendant. Nec permittant, seruos solos, & fortassis non multum fideles, latè viuere, & sponsam Christi delicatolam, quam ipse miserationibus præuenit, & ad lectulum sanctarum cogitationum inuitat, suorū fratrum persecutionibus impeti, & linguarum gladijs, sine vlla miseratione ferri. Nec putent hanc desidiosam & cœtui fratrum, aut ministerijs proximorum inuilem, fortassis enim aliorū labores, & fructus, ex istius lacrymis, & oratione dependere. Cū in Susan, & in omnibus vrbibus viginti septē prouinciarum, quæ Assueri subdebatur imperio, pepēdit aduersus Iudeos damnationis edictū, Mardocheus vestimenta cōscidit: reliqui Israēlitæ, sine vlla cōsolatione fleuerūt, &

7. reg. 19.
1. 20
3. 1. p. 6. 9.
3. 2. 19.
ser 3. cōtinuatio mon. Matt. 16.
3.
3. 3.
D. Thom. 2. 2. 7. 188. art. 8.

Cass. col. 19. c. 5.

Matth. 6. 25.

Cass. col. 19. c. 6.

Pf. 72. 28.

E. 1. 4.